



ARRANGERER: Svalbardseminaret har blant annet fangstmannsliv som tema i år. Seminaret blir arrangert av Inger Lise Næss (t.v.) fra Unis, Terje Carlsen fra Sysselmannen, Eva Therese Jenssen og Sofia Mercadal fra Norsk Polarinstitutt (ikke på bildet). FOTO: LINE NAGELL YLVISSÅKER

Byr på mysterier og lyden av Arktis

Årets svalbardseminar kombinerer historiske mysterier, ny forskning og en egen kunstavdeling som er ny for året.

» Line Nagell Ylvisåker

■ Neste tirsdag starter Svalbardseminaret 2017, en foredragsrekke som er åpen for alle i Longyearbyen. I år med en ny avdeling på programmet.

– Det blir en kunstnerisk aften, der vi kombinerer Kunsthall Svalbard og Nordnorsk opera og symfoniorkester, sier Inger Lise Næss fra Unis som er en av arrangørene.

Direktøren for Nordnorsk Kunstmuseum som også driver Kunsthall Svalbard, Jérémie

McGowan, skal fortelle om kunsthistorien til Arktis.

– Kunsthall Svalbard kontaktet oss i fjor, men da hadde vi allerede satt programmet. I år fikk vi dem inn, sier Eva Therese Jenssen.

Lyden av Arktis

Fra Nordnorsk opera og symfoniorkester (Noso), kommer programsjef Catharina Roos Bilsbak, og komponist Lasse Thoresen.

– Selv om vi har fortalt mange ulike historier fra nord, har vi

ikke snakket noe om hva det arktiske er i lydbildet. Vi har med Thoresen som har vært mye i Arktis og blant annet samarbeidet med Norsk Polarinstitutt i prosjektet «Lyden av Arktis». Vi får lytteeksemplere, høre litt om hvordan han tenker og hvordan alkekongesang skal inn i et musikalsk verk. Det blir et bak kulissene-innlegg, sier Bilsbak.

Hun vil nok også snakke om den planlagte kammermusikkfestivalen Noso skal arrangere neste år (se egen sak).

Historiske mysterier

Årets første historiske foredrag blir om Svenskhuset og hva som skjedde der. Høsten 1872 rodde

» Svalbardseminaret

- En foredragsrekke som er åpen for alle på Svalbard.
- Opprettet som et tilbud til befolkningen i mørketiden.
- Dette blir det 21. seminaret i rekken.
- Går over fem kvelder i januar.
- Arrangeres av Eva Therese Jenssen og Inger Lise Næss ved Unis, Terje Carlsen fra Sysselmannen og Sofia Mercadal ved Norsk Polarinstitutt.

17 fangstmenn fra Velkomstpynten nord på Spitsbergen til Svenskhuset i Isfjorden for å overvintrere. De hadde rikelig med mat, og alt lå til rette for en udramatisk overvintring.

Noen måneder senere ble alle funnet døde.

Historiker Kjell Kjær og professor i medisin Ulf Aasebø undersøkte gravene for å se hva fangstfolkene døde av. De kom fram til at det ikke var skjørbuk, som tidligere antatt. De som ikke kjenner konklusjonen deres allerede, vil få svaret på Svalbardseminaret.

– Vi kombinerer kvelden med Tommy Sjøo Frantzen sin rotur i deres kjølvann i sommer, det blir en fin emnekveld, sier Jenssen.

Nye ledetråder

Den andre medisinske og historiske gåten på programmet er hva som skjedde med Andrée-ekspedisjonen. Hvorfor døde

ekspedisjonsmedlemmene på Kvitøya i oktober 1897 til tross for at de hadde nok mat, klær, våpen og ammunisjon? Lege og forfatter Bea Uusma skal fortelle om sitt detektivarbeid i permafrosten. Uusma ga ut en bok om ekspedisjonen i 2009, men har nå funnet flere ledetråder.

– Teaseren sier det, vi vet ikke mer, sier Inger Lise Næss.

Livet til fangstmenn og –kvinner får vi også vite mer om. Det skal Per Kyrre Reymert og Tora Hultgreen fra Svalbard Museum skildre.

Forskning i nord og sør

Seminaret kombinerer også den nordligste og den sørligste bosettingen på Svalbard. Vi får høre om livet på den polske forskningsstasjonen i Hornsund, og om det nye geodetiske jordobservatoriet som snart står ferdig i Ny-Ålesund.

En kveld med hval står også på programmet. Forsker Christian Lydersen ved Norsk Polarinstitutt skal fortelle om ulike hvalarter på Svalbard, og vise bilder fra feltarbeid. Mest får tilhørerne vite om de stedegne hvalartene hvithval, narhval og grønlandshval, men Lydersen vil også gjøre oss bedre kjent med blåhvalen.



KOMMER: Representanter fra Nordnorsk opera og symfoniorkester kommer til Svalbardseminaret. De skal også arrangere kammermusikkfestival i Longyearbyen neste år. ARKIVFOTO: BIRGER AMUNDSEN

Starter ny festival

Neste år blir det kammermusikkfestival i Longyearbyen. Den skal bygges rundt klima, natur og kultur.

» Line Nagell Ylvisåker

■ Siden 2013 har Nordnorsk opera og symfoniorkester (Noso) vært i Longyearbyen årlig, etter avtale med Longyearbyen lokalstyre.

– Siden avtalen nå gikk mot slutten, var det naturlig å evaluere den med kontaktene våre i Longyearbyen. Vi drøftet hvordan ordningen har fungert til nå, og hvilke muligheter som finnes for å forbedre samarbeidet, sier programdirektør Catharina Bilsbak.

De kom fram til at samarbeidet har mer potensiale, og har satt opp et treårig prosjekt for kammermusikkfestival i Longyearbyen.

Ny årstid hvert år

Den første festivalen blir i februar neste år.

– Vi vil ikke ha en festival

bare med konserter, men knytter festivalen mot kunnskap om klima, natur og kultur, sier Bilsbak.

Programmet for den første festivalen skal lanseres under Kunstpause i november. Da blir det også konserter.

De tre festivalene er lagt til ulike årstider. For 2019 og 2020 vil de bli på sommeren og på høsten.

Et av festivalårene vil komponist Lasse Thoresens verk «Lyden av Arktis» fremføres.

Lokale i styret

Det er satt ned et prosjektstyre for festivalen med kultursjef Roger Zahl Ødegård i Longyearbyen lokalstyre, sysselmann Kjerstin Askholt, Kim Holmén i Norsk Polarinstitutt, Ronny Brunvoll fra Visit Svalbard, sokneprest Leif Magne Helgesen, Aggie Peterson, Catharina Bilsbak og Tor Lægred fra Noso.

– Det er viktig at dette gjøres på Svalbard-samfunnets premisser, sier Bilsbak.

Hvordan festivalen skal finansieres er ifølge Bilsbak ikke helt avklart ennå.